AUSTMARKA HISTORIELAG

MEDLEMSBLAD

Nr. 126 September 2010

Årets Austmarka Marken ble vellykket på mange måter: Været var fint, mange folk var møtt fram, og arrangementet ga mange penger i kassa. Foto: Vidar Pedersen.

Slåttedugnad i Abborhøgda

Noen mennesker rekker bare å gjøre noe for seg selv og sine aller nærmeste. Andre har tid og lyst til å ta et tak for bygda og fellesskapet. I Historielaget har vi mange blant de sistnevnte.
Lørdag 31. juli hadde vi slåttedugnad i Abborhøgda der hele 16 medlemmer møtte fram. Statskog var oppdragsgiver, og de ga oss 15.000 kroner for jobben. Det er viktig at kulturlandskapet på dette verneverdige finnetorpet blir tatt vare på.
Disse var med: Laila og Jens Petter Elnæs, Elin og John Larsen, Kari og Kåre Lunderbye, Bente Arnesen, Rolf Amundsen, Bjørn Moen, Per Møller, Kåre Støkker, Åse Wilhelmsen, Per Skoglund, Finn Lindberg, Åge Sørmoen, og Vidar Pedersen som tok bildet av slåttefolk under ei pause.

Innhold

Slåttedugnad 2
Nytt fra laget 3
Austmarka Marken 5
Jon Blomkvist 8
Klassebilde 1960 14
Fløtberget søndre 16
Elise og Ole Herman 18
Sagn fra Austmarka 21
Godt sagt 29
Austmarka-nytt 30
Dikt 31

Nytt fra laget

Gaver til laget

Fra Birger Johannessen, Oslo: Krok til å dra til seg tømmer med på sagbruk. Fra Hugo Torp: Motorsag. Fra Jan Brunsells dødsbo v/Mona Øverby: En mengde bilder, avisutklipp og dokumenter. Fra Eivind Blomkvists dødsbo: Kaffekvern, bilder og snekkerredskap.
Hjertelig takk for gavene.

Nye medlemmer

Tor Kjernsli, Kirkenær. Åge Rønning, Skotterud. Kristin Skaugård, Gjettum. Mette Boli Braathen, Langhus. Dag Wardenær, Oslo. Reidun Gusterudmoen, Åbogen. Johnny Vinterstad og Bente Bjerknes, begge Austmarka. Viggo Rønning, Åsmund Ruud, Vigdis Holseter, Ann Katrin Skarnes, Stein Sann, Yngvar Strandseter og Ivar Gusterudmoen, alle Kongsvinger.

Røykbadstua fyres opp

Lørdag 25. september kl. 14.00 er det igjen klart for bading i røykbadstua på Bygdetunet. Videre badedager i 2010 er 30. oktober, 27. november og 18. desember. Avgift kr. 30,-.

Vandring i Kjerret

Søndag 26. september kl. 11.00 møtes vi ved Kjerret grendehus. Derfra blir det vandring til Linnerud-grenda som ligger lengst sør på Austmarka. Her fins det mange både bebodde og nedlagte plasser som alle har sin spesielle historie. Kjentfolk på vandringa blir Per Skoglund og Oddvar Høgberg. Lengden på turen er 6-7 km i lett terreng. Ta gjerne med niste.

Aktiviteter på Arstun i høst

Tirsdag 28. september kl. 19.00: Filmkveld. Storfilmen Max Manus har nå kommet på DVD. Entre kr. 30,-.
Tirsdag 12. oktober kl. 19.00. Bildekveld. Ta gjerne med gamle bilder og få dem skannet. Vi viser også en kort filmsnutt.
Tirsdag 26. oktober kl. 18.00: Utstilling av leker. Vi ber deg om å ta med gammelt leketøy for framvisning.
Tirsdag 9. november kl. 19.00: Foredragskveld.
Tirsdag 23. november kl. 19.00: Filmkveld. Ni liv. Entre kr. 30,-.
Kaffesalg. Vel møtt til aktivitetskveldene!

Åpent på Arstun før jul

Lørdag 11. desember kl. 11.00-14.00 har vi åpent på Arstun. Her kan du betale kontingenten for 2011, og du kan gi et gavemedlemskap i julepresang. Historielagets kalender er også til salgs. Vi serverer gløgg og pepperkaker.

Austmarka Marken 2010

Av Rolf Amundsen

Årets marken ble arrangert lørdag den 14. august. Det var også i år det store spørsmålet om hva slags vær vi skulle få. Den siste uka hadde det vært varierende vær, og fredag ettermiddag og kveld ble det rene skybruddet. Det var nok det som skulle til for å få renset lufta. Lørdag morgen startet med tåke, og det lover bra for dagen - og slik ble det faktisk. Sola kom fram etter hvert, og det ble en riktig trivelig dag.
Markenskomiteen hadde hatt flere møter i forkant og blitt enige om opplegget for årets marken. Det skal en del kloke hoder til for å finne på noe nytt, som fenger publikum. I år ble det stort sett kjørt etter samme lest som før. Vi får heller komme sterkere tilbake ved neste korsvei.
Fredag før marken var siste innspurt, og det stilte 15 personer som jobbet iherdig hele dagen slik at det bare var finpussen som gjensto til lørdag morgen. Jeg har inntrykk av at alt fungerte bra under hele arrangementet, takket være godt forarbeid og dyktige medarbeidere.
Presis kl. 11.00 åpnet Åge Sørmoen årets marken. Han kom med praktiske opplysninger om dagens program og poengterte viktigheten at publikum kom og støttet historielagets arbeid. Til slutt skjøt Kåre Lunderbye 3 skudd med hagle, og dermed var årets marken åpnet.
Antallet salgsboder var litt mindre i år, men de som kom var fornøyde med salget. Vi får satse på bedre markedsføring til neste år. Det var også i år en del barn som hadde stand på nedsiden av låven, og de solgte leker og annet som de hadde vokst fra.
Tilbudet til barna holder seg stabilt. Per Skoglund samordnet aktivitetene slik at barna hadde noe å gjøre til enhver tid. Det ble snekret krakker i det nye snekkerhuset vårt, og det ble til sine tider kø der. Barna kunne også se på dyra til Jarl Ramtjernåsen, og ta en ridetur på ponniene til familien Holthe. Det var også skyting med luftgevær, som skytterlaget sto for.

Hesteskokasting var det for både små og store. Klassevinnere ble for herrer: Åsmund Ruud, for kvinner: Bodil Svendsen og for barn: Jens Erik Finbråten. Vi takker Thor Bråthen og Bjørg Auli for premier.
Bråtastua ble også i år benyttet av Håndverkslaget, som stilte ut selvlagde produkter, og vi kunne se veven i bruk.
I matveien holder vi oss til det tradisjonelle, nemlig grytstappe og rømmegraut, som gikk unna. I kiosken ble det servert kaffe og vafler, pølser og lompe, samt brus og is, og det var til tider kø ved alle serveringsplassene. Omsetningen ble større i år.

Arstun ble også i år benyttet til bildeutstilling, der folk kunne få kopiert gamle bilder for en billig penge. I år var det en kjempefin krigsutstilling laget i stand av Willy Tollhaug som hadde mange fine ting, også klenodier. Finn Sollien stilte opp for de som var

interessert i å finne ut noe om slekta si. Besøket var i år over all forventning. Det ble også solgt kaffe og kringle.
Underholdningen var med Thea Paulsrud fra Kongsvinger, som sang sanger fra 1970-1980 tallet, blant annet av Janis Joplin. Thea kom helt til semifinalen i Norske Talenter på TV sist sesong, og er barnebarn av Wenche Walla opprinnelig fra Austmarka.
Antall solgte billetter ble nå 601 stk, en solid økning fra foregående år, og det er vi godt fornøyd med. Loddsalget ble også høyere i år, og det ble solgt for kr. 9160,-. Alle 18 gevinster hadde bedrifter gitt, slik at alt ble overskudd. Vi hadde en tippekonkurranse på vekta til ei pæreskinke for kr 10,-. Det varierte fra 670 gram til 2200 gram. Skinka veide 1479 gram og den som vant, Wivi Kolstad fra Kongsvinger tippet 1480 gram, bingo.
Historielaget stilte som vanlig med 2 stand. Det var salg av grønnsaker og poteter fra Skarstad, og det var mange som ville kjøpe fine produkter. Laget hadde også stand med salg av bøker, kart og hefter samt rimelig medlemskap. Det resulterte i 5 nye medlemmer. Standen solgte også lodd og hadde tippekonkurransen.
Auksjon ble det også i år. Kl. 15.00 stilte Oddvar Neby opp ved låvebrua med mange fine ting. Han ble i år kvitt alt han hadde med og var nok fornøyd med dagen. Da var dagen over og vi kunne notere et foreløpig overskudd på vel kr. 45.000,-. Det er ikke dårlig på 5 timers aktivitet, og pengene kommer godt med alle til lagets gjøremål.
Kl. 20.00 hadde Kulturkompaniet fest i Stråhatten. Det gikk mye bedre enn i regnværet i fjor, og det var ca. 75 personer som løste billett til tonene fra VITO.
Komiteen vil rette en stor takk til alle som tok av sin dyrebare fritid og brukte den på Austmarka Marken. Uten dere hadde det ikke blitt noe.
Fredag den 20. august hadde laget en grillfest for de som hadde hjulpet til i året som var gått. Det møtte opp 38 personer til velfortjent grillmat med dertil drikke, kaffe og kaker.

Jon Blomkvist
- gutten som falt i grua

Av Åge Sørmoen

I medlemsblad nr. 116 har Rolf Amundsen skrevet om Barbakken. Her bodde Jon Blomkvist i nær 40 år til han døde 16/9 1940.
Jon var født i et av hjemmene i Lusketorp i Timbonäs, Sverige. Det ble kalt När Jens og lå ei mils veg fra norskegrensen. Som liten falt han i grua og brente seg stygt. Dette ga ham merker og uførlighet resten av livet. En kan trygt si at Jon Blomkvist var ingen vakker mann. Fallet i grua gjorde at han brente bort det meste av ene øret, mye av nesa, og leppene var fullstendig borte. Ene handa var også brent så den var bortimot ubrukelig.

Lusketorp – När Jens, der Jon Blomkvist ble født og falt i grua som liten. Foto: Nils Keyland 1916.

Det er sagt at familien søkte Kongen i Sverige om å få ta livet av gutten, da de mente at han ikke kunne leve opp som et normalt menneske. Denne søknaden ble avslått. Enkelte i familien mente likevel at han burde tas av dage, og det ble rådslått om dette. Andre ville at gutten skulle få leve, og han ble tatt med heimefra og ført bort. Slik er historien fortalt meg. Hva som senere skjedde med gutten i barndom, oppvekst og ungdom er ukjent. Det blir nærmest som å lese om Jesus; han dukket først opp på arenaen i 30 års alder.

24. august 1901 giftet Jon Blomkvist seg med enke Maren Torbjørnsdatter i Barbakken. Hun hadde kommet fra Brunsberg og var gift med Jakob Jakobsen fra Lomvika. Da Maren og Jon giftet seg, var hun 47 år og han 33. De fikk ingen barn sammen. Det sies at Jon ikke var snill mot kona si. Hun fikk svært liten frihet. Da han skulle gå bort, tømret han henne inne, så hjemmet ble som et fengsel for Maren.

I 1924 ble Blomkvist enkemann. Det tok ikke lang tid før han søkte etter ny dame. Han averterte i lokalavisa, der det bl.a. sto at snekkermester på Austmarka søkte husholderske. En ettermiddag dukket det opp ei lita, vever dame hos kjøpmann Thomassen på Svendsmoen. Dama het Agnes Tørrisen og kom fra Vermundsjøen på Åsnes Finnskog. Hun hadde svart på annonsen og ville at noen skulle følge henne til Barbakken som lå langs en sti en drøy kilometer øst for Svendsmoen. Han som fulgte henne dit, regnet med at hun ble med tilbake ganske fort, så han sto og ventet nede ved grinda. Men mannen måtte vende tilbake alene – for Agnes ble i Barbakken. Om det ble kjærlighet ved første blikk er usikkert, men det sies at det røk ikke fra murpipa på tre døgn, enda det var vinterstid!

Selv om Agnes var lita og 18 år yngre enn sin mann, lot hun seg ikke kue slik som den forrige kona i Barbakken. Hun visste hva hun ville og kunne sette seg i respekt. De fikk to sønner i ekteskapet; Eivind f. 24/2 1926, død 2010 og Hogne f. 31/3 1929, død 1998.

Dette bildet av Jon Blomkvist er trolig det eneste som fins av ham. Historielaget har fått det av Mona Øverby som fant det etter sin avdøde bror Jan.

Jon var en dyktig møbelsnekker – dette til tross for at ene handa var sterkt forbrent. Det fins nok fortsatt møbler på Austmarka som Blomkvist har laget. Hvis noen vet om senger, skap, bord eller stoler som han har snekret, vil Historielaget gjerne få vite om det, så vi kan få gjenstandene fotografert.

Møbelsnekringen ga nok ikke store inntekter for Blomkvist-familien. Det var nedgangstider fra midten av 1920-åra og utover, så folk flest hadde ikke råd til å skaffe seg møbler – og snekkeren i Barbakken var ingen jovial mann. Han følte seg hånet på grunn av sitt utseende og fikk dermed en fiendtlig innstilling til folk flest. De levde ofte i stor fattigdom, og Jon Blomkvist mente at folk nærmest hadde en plikt til å hjelpe dem.

Bord som Jon Blomkvist har snekret. Det tilhører Astrid og Gunnar Bekken og befinner seg nå i Drammen. Foto: Tove Embre.

Flere ganger lå det innsamlingsliste ute til familien. En gang de hadde mistet kua si, skrev Jon ei liste som han la ut i Samvirkelaget. Den hadde følgende tekst:
Jeg har den tro
at jeg får en ko.
Og jeg har den trøst
at den kalver i høst.

PS Agnes trenger ull underbukser.

Finn Lindberg har gitt oss kopi av et brev som Blomkvist sendte til hans bestemor. Det forteller en del om hans livssituasjon. Brevet er datert 11. mars 1938 og gjengis ordrett:

Til Dorthe Kolbjørnsrud
og Paula Sundheim

Deres returbrev mottat.
Vær god les vedlagte traktater og giv dom siden bort til andre.
Før øvrig les Mattæus 25 kap. Verser 41-43 og særlig giv akt på vers 43. Angående tid så har man bestandig tid vis man vil og gå til nærmeste grannestue skal vist ikke mye tid til. Da min kone går bort så steller jeg i fjøset og koker kaffe og vasker op m. m.
Vis dere også skulle gå i fra spede barndom og lide for et ansigtsfell og dessuten måtte ha en ødelagt hånd og dertil få gikt så di med nød kunde vende dere i sengen og ikke få sove for giktsmærter og så stiv at di måtte ha hjelp med på og avklædning og så gå i 7 år uten fortjeneste og dertil ikke ha nogen som helst medborgerret at ty til og være i et fremmed land, hatet, spottet, flirt ut, ljuget ut,
da skulle i se vad pinlige skognar (næringssorger) vil si, jeg tellet ut stadig i 7 år av en arv på vel så 3 tusen og somlige dar 60 – 70 kr. jeg tenker i kom på andre tanker, vis i gikk til Emma Narvestad fik i hjelp og muligens Jalmar Isaksen og sikkert Emil Haugen og så kunde i legge til selv. I takk til Gud som gav dere et helt og friskt legeme
i kan holde på april måned ut, jeg må nu tække 4 tak i sommer, jeg trenger penger til papp og så kunde man tegne sig for frie arbeidsdager på sin egen kost
da det er begynt så går det vel i lås og så fik jeg linke her i centrum og prøve videre. Brøderud får vel gi oss matsedler men di blir så små at det ei rækker til klær og husreprasjoner.*

Venligst
Jon Blomkvist

* Brøderud var fattigforstander i Vinger kommune (red).

Jon Blomkvists utseende satte en støkk i mange folk, særlig barna. Terje Bekken husker at han som smågutt fikk se ham i bisettelsen til faren sin. Han gjemte seg da under stakken til mora, og der ble han under hele bisettelsen. Martin Mengåen så ham ved Samvirkelaget som unggutt. Han gikk ikke dit og handlet mer så lenge Blomkvist levde.

Dette bildet fra Historielagets arkiv viser Barbakken vinterstid. Til venstre snekkerverkstedet. Bak stua skimtes et tårn der Eivind hadde bygd vindmølle for å produsere strøm.

Det var med blandede følelser mange gikk til Barbakken. Hverken Blomkvist eller sønnene var særlig vennlige. Men de var flinke med hendene og laget mye rart; lysbildeapparat, de snekret buss med meier under og de laget vindmølle, for å nevne noe.
Magne Øster (f. 1932) fortalte at han var med onkelen sin, Hans Hagen, til Barbakken for å slakte en gris. De to guttene, Eivind og Hogne var større enn Magne, og de festet et tau til ei grein og skulle henge Magne der. Gutten fløy for livet bort til onkelen som sto og slaktet. I forfjamselsen sparket han i stykker ei leirkrukke med blod som sto ved slaktebenken. Jon Blomkvist grep fatt i guttungen og skulle gi ham en omgang juling. Men da sa onkel Hans at det ble ikke slaktet ferdig noen gris hvis han ikke lot gutten i fred.

Jon Blomkvist døde 16. september 1940. Agnes fikk arbeid som kokke for tyskerne. Hun hadde gått husstellskole i 1907. Eivind fortalte siden at brødrene ble mobbet fordi mora arbeidet for fienden. Agnes døde i 1966.
Både Eivind og Hogne var flinke på skolen. Men de hadde problemer med å tilpasse seg sosialt. Eivind bodde lenge i Oslo. Han var en dyktig snekker, men hadde svært få venner. Hogne var også dyktig

med hendene og snekret en god del. Han var svært interessert i klassisk musikk. Store psykiske problemer gjorde at han tilbrakte storparten av sitt liv på institusjoner. Han levde sine siste år på Austbo.

Familien Blomkvist hadde ingen nære slektninger. Etter at Eivind døde nå i vår blir det staten som overtar boet og lar Barbakken gå på salg.

4. klasse ved Austmarka sentralskole 1960/61

1. rekke fra venstre på neste side:
Jorid Solvin, Eli Hauger, Berit Fjeld, Ingeborg Gylterud, Anne Lise Gylterud, Toril Olsen, Inger Gylterud.

2. rekke:
Reidun Møller, Inger Lise Høegh, Jorun Høegh, Elisabeth Hagen, Sissel Solvin, Kari Sjøvika, Rita Stokkebæk.

3. rekke:
Lærer Bjarne Rustad, Tormod Solvin, Henning Holmkvist, Geir Utgård, Jan Martin Melbye, Egil Kristiansen, Per Haakerud.

4. rekke:
Kåre Vikertorpet, Ola Husmo, Roar Fagernes, Kjell Johnny Schulstad, Odd Bråten, Jostein Hauger.

Fløtberget søndre

Av Rolf Amundsen

Plassen ble tatt opp 1838-1839 og ligger sør for den mellomste plassen.
Det var Johan Pettersen og Kari Andersdatter som ryddet her først. De hadde 1825 ryddet Otertjernet.

Johan Pettersen fra Mellomgarden Varaldskogen f. 1796 (sønn av svensk skredder Petter Pettersen Finke og pike Anne Andersdatter fra Mellomgarden Varaldskogen). Han døde 3/12 1856 og giftet seg 7/4 1816 med Kari Andersdatter fra Skullerudvangen f. 1792 død 14/1 1864. De hadde følgende barn: A. Erik f. 4/10 1817 døde 9/12 1840, han druknet i Møkeren. B. Arne f. 2/7 1819 ikke funnet noe om han. C. Marthe f. 17/4 1821 gift 10/4 1851 med Simen Johansen f. 7/2 1818 fra Tollerudholtet, Vinger og bodde der. D. Johan f. 1/7 1824, neste bruker. E. Kari f. 12/9 1826 fikk sønnen Erik f. 19/9 1860 med Arne Arnesen fra Åklangberget, Vinger. Erik uflyttet til Aker med attest av 21/4 1887. Usikkert hvor Kari ble av. F. Sofie f. 12/2 1829 død 1/10 1843 G. Eli f. 27/6 1832 gift 26/12 1860 med Johannes Amundsen f. 22/6 1832 fra Fløtberget mellom og bodde der. H. Anders f. 23/6 1836 død 8/5 1837.

Johan Johansen f. 1/7 1824, død 19/11 1883 av tæring, giftet seg 13/1 1856 med Mari Arnesdatter f. 15/12 1830 fra Kalvberget, Vinger. Hun døde 17/7 1891. Barn: 1. Karen f. 21/2 1856, død 1/12 1856. 2. Karen f. 25/6 1857, død 18/9 1875. 3. Marthea f. 16/6 1860, gift 14/7 1888 med Lars Pedersen fra Abborhøiden f. 7/10 1856 og de flyttet dit. 4. Johan f. 7/1 1863, død 23/3 1866, han døde av brannsår etter ild i hans klær. 5. Arne f. 28/6 1865, død 7/6 1882. 6. Johannes f. 18/6 1867, død 16/11 1867. 7. Sofie f. 28/8 1868, gift 14/12 1889 med Karl Kareliussen f. 2/10 1869 fra Bergenga, til Amerika. 8. Andrine 12/2 1873, trolig til Amerika.

Folketelling 1865: Johan og Mari bodde her med barna Kari, Marthea, Johan og Arne. Kari Johansdatter 39 år gammel var inderst (trolig

søster til Johan). Johan Simensen 14 år fra Vinger var dreng. De hadde 2 kuer, 6 sauer og 6 geiter og sådde 6/8 tønne blandingskorn og satte 3 tønner med poteter.

Folketelling 1875: Johan og Mari bodde her med barna: Marthea, Arne, Sofie og Andrine. De hadde 2 kuer og 8 sauer og sådde 1/8 tønne bygg, 5/8 tønne blandingskorn og satte 2 tønner med poteter.

Erik Eriksen f. 28/12 1840 fra Ratikken, død 20/3 1921 og gift med Marie Nilsdatter f. 1848 fra Svarvartorp, Lekvattnet, Sverige, død 24/4 1919 var de neste brukere. De kom hit rundt 1891 etter å ha levd et omflakkende liv. Erik tok først over Ratikken som husmann, men ble kastet ut derfra i 1881. Han flyttet da til Kvernåsen hvor de bodde i 1884, men ble kastet ut der også. Huset ble stengt av mens familien var borte, men han brøt seglet og kom i fengsel. I 1887 bodde de i søndre Svartberget hvor hans søster Marthe bodde.

Barn: 1. Wilhelm f. 1874 åndsvak og ugift. 2. Julius Oskar f. 3/7 1876, han ble konfirmert 1891 fra Kolbjørnsrud og flyttet ut. 3. Karen Othilie f. 21/5 1880, død 3/1 1887. 4. Karl Marius f. 15/4 1884, ugift og døde 25/12 1964 på Hov Aldershjem. 5. Elise Josefine f. 16/9 1887 ugift og døde 10/8 1964. 6. Ole Herman f. 11/3 1893, ugift og døde 4/3 1960.

Bakken der hvor dagens bilveg går, kalles Olabakka etter Ole Herman. Opp mot bilvegen syns tuftene etter den gamle stua. Utekjelleren ser man rester av like i vegkanten. Ellers er alle hus revet. Oskar Fløtberget fra nordre Fløtberget rev stua midt på 1960-tallet og flyttet den til Holmestrand der den ble satt opp som hytte.

Historielaget har ingen bilder fra Fløtberget søndre og vil gjerne låne hvis noen har.

Elise og Ole Herman

Av Åge Sørmoen

I Fløtberget søndre bodde søskenparet Elise og Ole Herman Fløtberget som de siste før heimet ble nedlagt på 1960-tallet.

Foreldre og søsken

Som det går fram av forrige artikkel, var foreldrene Marie Nilsdatter Svarvartorp og Erik Eriksen fra Ratikken. Hun ble blant folk kalt Svarvar-Maria, og han hadde tilnavnet Krebben. Derav fikk Elise kallenavnet Krebba.

De var seks søsken i familien, men Elise og Ole Herman ble snart de eneste igjen. Den eldste, Wilhelm, var åndssvak og ble trolig bortsatt tidlig. Den neste, Julius Oskar, ble konfirmert fra Kolbjørnsrud, så han dro også tidlig heimefra. Det er ikke kjent hvor han dro. Den neste, Karen Othilie, døde før hun var kommet i skolealder. Den fjerde, Karl Marius, var ikke helt normal. Han ble sendt til sinnssykeanstalten Reitgjerdet. Der drepte han en vokter. På sine eldre dager kom han til Hov aldershjem der han døde 80 år gammel.

Marie og Erik var neppe noen flittige arbeidsfolk. Da de overtok i Ratikken, var avling og antall husdyr halvert i forhold til ti år tidligere. Dette var nok årsaken til utkastelsen både i Ratikken og Kvernåsen. Men de likte "å leve livet", selv om det ikke var så mange forlystelser på slutten av 1800-tallet. Vingers-marken var det høst og vår. Da gikk hele familien den fire mil lange vegen til Kongsvinger. Hele turen tok nok ei god uke. De tok med kua si på ferden. Da slapp de krøtterpass, og de hadde mjølk hver dag.

Elise

I sine yngre dager dro Elise til Kristiania og fikk huspost. Senere dro hun til Amerika. Trolig var det noen slektninger som hjalp henne med billett og arbeid.

Elise vendte tilbake til Fløtberget søndre. Det er usikkert når det skjedde, men hun bodde der så lenge tilbake som eldre folk minnes. Der levde hun sammen med sin bror Ole Herman. Ingen husker at hun hadde noe arbeid etter at hun kom heim, annet enn å stelle for broren sin.

Elise, eller Krebba som hun gjerne ble kalt, var flink til å ta seg fram til fots. Hun vandret til nær sagt alle torp på Varaldskogen. Hun gikk heller i ville skogen enn å følge veger og stier. En gang gikk hun fram til kjerka på søndag. Dagen etter skulle hun ta bussen til Kongsvinger. Hun kom da innom Julie Sandhalla i Kiærbygningen og spurte om å få ligge på soffelokket over natta – noe hun fikk. Utpå ettermiddagen gikk hun en tur ut og ble borte i flere timer. Da hun omsider kom tilbake, fortalte hun at hun hadde gått til Brødbøl – østsida dit og vestsida tilbake, en strekning på to mil!

Dette bildet av Elise er tatt i Amerika. Hun ga det i sin tid til Gerd Evensen.

Det ble slutt med å gå lange turer for Elise tidlig på 1960-tallet. Hun brakk beinet heime i jordet. Leif Furuli var tilfeldigvis der med hest og kjerre. Han løftet henne opp i kjerra og fikk kjørt henne heim, så hun deretter kom på sjukehus.

Det var enkle og fattigslige kår de levde under i Sør-Fløtberget. Stua der besto av to små rom. Vinterstid hadde de kua og hønene inne der. Elise og Ole Herman ble nok skeptiske til såkalte øvrighetspersoner. De syntes vel ikke at velferdssamfunnet ga dem så mye tilbake. Skogsbestyrer Bjarne Lunderbye ble sett på som en øvrighetsperson, og han fikk da også skylda for det meste som var galt.

Ole Herman døde i 1960, og Elise ble boende alene i Fløtberget søndre ennå ei tid. Men etter beinbruddet fant man det uforsvarlig at hun skulle være der. Martha Furuli og skogvokter Johan Lindberget gikk dit og skulle overtale henne til å flytte på aldershjem, men de møtte låst dør. Det ble derfor politiet som brøt seg inn der og flyttet henne med makt til Sanderud sykehus. Elise døde på Hov aldershjem 10. august 1964.

Ole Herman

Han var den yngste i søskenflokken og ble boende i Sør-Fløtberget hele sitt liv. Ole Herman arbeidet i skogen og holdt liv i seg og søstera på det viset. Han kunne også reparere sko.
Ellers levde de to søsknene under ganske fattigslige forhold. De fikk en del hjelp fra Abborhøgda, og litt støtte ble det fra naboer. Han hadde også vanskelig for å betale den vesle skatten han ble ilignet. Kommunekasserer Reidar Hvamstad kom en gang dit og skulle kreve skyldig skatt. Ole Herman satt mørk og dyster på en stol og brynte på en kniv uten å si et ord. Hvamstad fant det til slutt best å vende tilbake med uforrettet sak.

Eneste bildet vi har av Ole Herman som voksen, er fra Bjørndalen 1946, der han står med sykkel til høyre samme med ungdommer: Fra venstre Birger Mattsson, Kjell Bjørndalen, Jens Sørli, Else Brunsberg (g. Bekken), Magnusson, Arne Lunderbye, Kari Lebiko (g. Roland) og Finn Lebiko. Foto: Finn Lunderbye.

Under krigen sendte Aksel Westby et brev til Ole Herman der han skrev at han hadde en dress til salgs. Ole Herman sendte brev tilbake: *Trenger klær. Har ingen penger. O. H. Fløtberg*. Det endte med at Ole Herman fikk dressen. Jeg husker Ole Herman fra tørkesommeren

1959. Da syklet han hver dag til nordre Fløtberget og hentet vann i brønnen der. Han hadde et 3-liters sukkertøyspann hengende på sykkelstyret. I mars året etter døde han, 67 år gammel.
Ole Herman hadde prostataplager de siste åra. Amund Eng arbeidet litt på Varaldskogen. Han hadde bil og kjørte ham til Rikshospitalet. Det var vanskelig for Ole Herman å holde på vannet. På venteværelset spurte han Amund: - Kan je mige i roa? Noe vannklosett var han ikke vant med.

Sagn fra Austmarka

Det er ikke så mange sagn vi har fra Austmarka. Vi skulle gjerne hatt flere, så hvis noen husker en historie, kort eller lang, fra gammel tid, vil vi gjerne høre om den. Fra svartedauens tid 1349-1350 har jeg hørt to korte sagn: Pesten hadde herjet så hardt herover at Fangnes (Fagernes) på Austmarka og Stangnes i Eidskog ble regnet som nabogarder. Et annet er fra Kolbjørnsrud, der pesten hadde lagt garden øde og gjengrodd. De som kom dit lenge etter, fant et eldsmøl i grua som ingen hadde hatt krefter til å få fyr på.
Hans Børli har skrevet ei historie som er bygd på dette siste sagnet i boka Tusseleiken, 1987. Jeg har lurt på hvordan Børli har snappet opp sagnet og fikk et sannsynlig svar på det fra datteren Beathe Karterud: Hans Børlis farmor var Karen Gulbrandsdatter fra Torsrud søndre, ikke langt fra Kolbjørnsrud. Hun var født 1843. Med Beathes tillatelse gjengir vi her historien:

Klokkene ringer, Lisbet

Ho ligger og lyer på hossen haustvinden basker med den store bjørka utpå tunet. Den tar tak og slipper, tar tak og slipper. Det er en egen stri takt i stormtakene, som om vinden synger ei mørk vise.
Er på andre døgeret at Lisbet Kolbersrud ligger stille i senga nå. Ho har så vondt for å puste, det svir som knivstikk i sia hver gang ho drar anden. Den fæle hueverken har bedret seg litt, men det er så knøttende stilt og rart inni hausen hennes. De få låtene som blander seg med vindsuset, rører henne liksom, pirker henne i sjølve hjernen. Ei dør slamrer opp og att der ute. Hver gang den slår mot karmen, drar ho

beina opp under seg og lokker auga. Bedre liker ho den granne singlinga fra sauebjella, den svaler og gir ro. Og ho kjenner ei matt glede over at ho ikke stengte fehusdøra med staur, for da hadde ikke de arme krøtter greid å stampe den opp.
Lisbet forstår så altfor vel at ho aldri meir vil komme til å rusle stien ned til fehuset. Ho dømte seg sjøl til dauen da ho sleipdro mannen sin inn i stua i går.

Han hadde dradd til Vinger her lørdagen, ville kjøpe en skottgamp av en bonde her nedi bygda, hadde han sagt, skulle visst bruke den til bjønneåte. Han ble lenger borte enn rimelig kunne være, så ho sto sto utpå hella og stirde ottesam mot skogen i går kveld – da kom han brått rines i tråv inn gjennom gardsleet. Han prøvde å stige av hesten, men datt som en sekk i bakken. Å jasså, du har drøkki att nå, tenkte ho arg og sprang framtil, men da skjønte ho straks at det måtte være verre ting enn øl og brennevin som rejerte med han Kolber denne gangen. Ho kjente ham nesten ikke att; han var gulgrønn i ansiktet og stridde tungt med anden, som om murua rei ham. Og så var det blod i det seige slevet som rann fra munnvikene.
Med mye plunder fikk ho slept den tunge karen inn og lagt ham til rette på sengebrisken. Der lå han og saup etter været og snakket i ørska utover kvelden.
- Klokkene ringer, sa han alt i ett. – Klokkene ringer, Lisbet . . . hører du dom itte, da? Følk e' daue . . . daue . . . på hør eineste gard i heile Vinger. Å! Åj! Je får itte puste!
Lisbet gikk fra brisken til grua, fra grua til brisken. Ho breidde felden varlig om ham hver gang han sparket den av seg, ho la tyrirøtter på elden, ho gråt og ba til Gud. Med bare vinden svarte med ødslige ul i laftknuta.

Utpå natta, best som ho sto ved grua og varmet opp litt mysu, kjente ho seg med ett så svimren. Var som drøss det oske for auga hennes – alt dreiv bort i det grå drevet. Og et vondt hall hogg seg inn i venstre sia, under bringa. Det var så vidt ho orket kreke seg bort til brisken – ho la seg fullkledt jamsies mannen. Og fra den stunden visste ho at dauen hadde pekt på Kolbersrud med beinfingeren sin.

Timer har gått, mange – men mann og kone ligger på sengebrisken som før. Felden har glidd av dem. Mannen ligger bar på underkroppen; de hårete lårene har svarte flekker i huda. Hver gang kona våkner til medvét i stutte stunder, prøver ho dra felden over ham, men hendene er veike og maktlause.
Alt er så rart når ho vakner slik av feberriene, så fremmed. Ho hører liksom ikke heime i livet lenger. Ho ligger og følger de røyksvarte bjelkene med auga, lar blikket stanse ved ljorehølet; et grått overlys flommer ned og får tingene i det fattigslige rommet til å ta form, svivende og uvirkelig.
- Kolber! Hoss er'e me' deg, Kolber? spør ho og puffer varlig borti ham med albuen. Men mannen ligger som før, han puster tungt med gurgling og låt i strupen.
Stillheta inni hodet hennes kjennes blytung i slike stunder. Hodet nikker og rører seg på puta for hjerteslagene, det er så tomt og rart – stillheta vokser til lyd, til tordnende brus. Den suger henne ut i riene att, slik elva suger blank og blikkstill ovafor fossen. Ho strir imot, men i fånytta. Ria tar henne, river og bryter i henne så blodblandet spytt frøser om leppene. Er som det flakker og brenner bak augelokka hennes, og gjennom ljøska danser svarte skikkelser. Denne stumme skyggedansen maner fram for henne hendinger og minner fra år attende. En gang illskriker ho og kaver framfor seg med hendene . . .
Ho lever opp att den vonde natta på Kappstad, der ho var tjenestjente i ungdommen. Gammelgubben, n' Steffen, vil opp i senga til henne. Han kommer luskende på logne husuladder, ho ser ham så klart, ser siklestrengen i skjegget, den vridde, blåbleike munnen. "Lisbet", kvisker han lystent, "får je ligge me' deg litt, Lisbet?" Han griper i felden med krokete fingrer og slenger den til side. Og ho ligger naken under. Nå setter han ene kneet på briskkanten . . .
"Nei! Nei! La væra meg, gubbestølle!"
Synet brister i et blunk for auga hennes. Brister som speilinga i ei boble under fossen. Ho ligger igjen heime i Kolbersrud-stua ved siden av mannen sin.
Han har fått sterkere surl i strupen nå, hører ho. Ho får vridd på seg såpass at ho ser ansiktet hans. Det er nesten svart; auga står vidåpne, lokka skjelver og glipper som mot sterkt lys.
- Er du dålin, Kolber? spør ho dumt.

- Vatn, herjer han. Vatn! Vatn! Det ene ordet kommer oppatt og oppatt, i den synkende rytmen av andedragene. Ho prøver å få beina over briskkanten, men makter det ikke. Det frøser i halsen da ho detter bakover att. Et oppgitt sukk presser seg fra bringa. Gøtt vi itte har noa onger, tenker ho.
Utpå kvelden en gang kaster Kolber seg brått opp på ene albuen.
- Je kommer til hel . . . Han har for lite pust, men hikster etter været og tar trassig i att: - Je kommer til helvete, je nå, Lisbet! Han stirrer rauøgd som en berulv ut i rommet, han tar seg fram for ansiktet med den frie handa, som for å våre seg mot stri varme. Så ler han stygt og detter attover mot veggen.

- - - -

Da Lisbet ved høgstnatt-leite la handa bort på mannen sin, var han kald som stokk og stein. Og Varg, den vesle féhunden, satt framfor brisken og ulte kaldt og uhyggelig, med snuten strakt mot taket.
- Nå er'n dau, tenkte ho, men ho følte ikke noe ved det, verken sorg eller angst. Nei, det la seg slik ro over henne etter dette. Før hadde ho liggi i klare sunder og tenkt på hvor ille det var dette at de ble liggende dausjuke her milelangt innpå svarte skogen. Men nå kunne det vært jamt det samme, nå var han Kolber dau – og henne sjøl kunne heller ingen makt i verda redde, det kjente ho på seg. Fikk bare ligge tålsam og bie på slutten.
- Sjuk, Varg! Vil'u tia still! skjente ho. Hunden stagget seg med små klynk, men de sky auga snertet og glei rundt, de fant ikke feste i noe.
Utpå natta falt Lisbet i en matt døs. Da ho vaknet, fraus ho så ho skalv og ristet seg på brisken. Dagslyset flommet hvitt og skarpt gjennom ljora, og anden sto som grå røyk fra munnen hennes. Været hadde visst slått om til frost.
Ho gjespet langt. Å . . . . åj, var full dag alt, så det ut til. De hadde nok forsøvi seg i dag, ja . . . . Ho rettet seg opp og ville slenge beina ned på golvet - - da fikk ho se ansiktet til mannen sin innved veggen. Huda stram og jordslått over knoklene, auga stirde, med brustne hinner. Og rim kvitnet i hår og skjegg.
Ho illremjet i og flakset som ei grå, sjusket kråke bortover jordgolvet. Beina ville knekke under henne, men ho stemte venstre handa inn i sia og sleit seg framlut bort til eldstedet, ga seg til å stable tyriskier opp

over skåringshella. Var som nordavinden blåste gjennom bringa hennes og fikk hjertet til å krympe seg i frost. Eld! Eld! Det var det eneste som kunne jage gravkjøld og daue ut av stua.
Ho la knusken til rette under vedtrea og trevlet til seg fyrstål og flint fra gruepallen. To ganger slo stålet med fint klink mot steinen, og blå gnister dreiv hver gang.
Ånei, slik en eld det vart -! Ho kavde framfor seg med hendene; raue flammer sleikte og slo for synet hennes. Nei, nå brann full heile stua opp, nå lell . . . .
Lisbet Kolbersrud datt i golvet med et kjøvd dunk. Da kramperiene slapp og beina strakte seg i et siste sitrende spenntak mot gruemuren, holdt ho framleis fyrstålet i høgre handa.

- - -

I tre samfulle jamdøger fór den vesle féhunden kvilelaus i stua. Med rompa mellom beina svinset den og pistres i krokene, var oppe på briskekanten med forlabba, snuste på den kalde, stive mannen, slapp seg ned att på krassende klør, klynket og jamret. Iblant sto den på to mot døra og illgaulet, men jernskåta holdt taket sitt.
Fjerde kvelden satt Varg og togg på noe framved grua. Dyreauga skinte grønne og våvettuge i skymminga. Det knaste i bein.

Det vart stilt innpå skogen etter den store pesta. Svartedauen. Den sotete kjerringa brukte som oftest limen der ho fór, sopte gard og grend rein for liv. På avsides torp ble husa stående øde til bjelketaket råtnet og rauk i hop over gule beingrinder på briskene. Men var taket godt, så det holdt vær og vete ute, kunne de små stuene stå i århundrer. Furustokkene på vegga speket i sol og vind, ble harde som malm. Men stillheta rådde støtt på dauegarden. Bare vinden suste ødslig i veggefåra, og og av og til kunne kråke og korp slå seg ned på taket med morkne skrik.
Dag fulgte dag, år fulgte år. Gran og furu vaks og råtnet innpå grense-skogene. I skogen, som i grava, er et århundre, eller to århundrer, som ingenting. Tid og evighet er ett inni øydemarka.
Da svartedauen var bare som et bleikt sagn i gammeltida, rauk det igjen fra mange av dauegardene. Og de attvokste teigene ble ryddet på ny med øks og jerngrev. Men hist og her lengst inni avhøla lå torp

som aldri vart fønnin. Jo, skoggangsmenn og skyttere kunne brått stanse i et svart granholt og stirre i undring.
Et hus her?
Karen steig borttil på logne elgskinnsladder og skauv døra varlig opp, med skjeftet på armbrøsten.
Litt etter knallet han videre på sine enslige veger. Da kunne han skremme opp storfugl eller støkke dyr uten å ense det. Han gikk og nappet seg i skjeggstråene og tenkte hardt på sitt. Hadde sett noe stygt nyss – bleike, mugne bein hadde han sett. Dauingskaller som lå og gliste mot ham. Huff, gu' bevara ein, å lell -!
Stillheta var med ett blitt så tung å bæra. Karen sprang i tvikut gjennom lyng og bjønnmåsa, sprang og småremja på dyrevis.

- - -

Det knallet en kar og et kvinnfolk sørover skogen en sommer. Karen bar neversekk på ryggen og ei grov flintlåsrifle over aksla. Kvinnfolket bar noe småtteri knyttet inn i et tørkle, fyrstål og knusk og slikt. De var begge unge, midt i tjugeåra. De snakket ikke så mye sammen, men det hendte at gutten sa Eldbjørg til jenta, og det hendte at jenta sa Mattis til gutten.
Denne Mattis'n hadde kommet i skade for å stikke kniven i en bonde i et bryllup nord i Odalen. Og varme sommeren som det var, slo det seg vondt i såret så bondekroken stort. Mattis syntes ikke dette var noen sørgedaue nettopp – for denne bonden hadde støtt vøri en stor kranglefant, og dertil en svinehund til å jage husmennene sine i arbeid seint og tidlig. Men drap var drap – og Mattis hadde liten lyst til å bli korpemat på galgebakken ved Kongsvinger. Da jenta hans, ho Eldbjørg, sa seg villig til å følge hvor det så bar hen, tok de to beina fatt sørover storskogen.
De gikk i lange, solblanke dager, de tørket svette og drakk vatn fra kjelder og sildrebekker. Om nettene sov de på måsan under tette graner med neversekken til hodepute.
En dag braut det laus et helvetes uvær. Himmelen sto svart som bek, og lynelden fektet over skogen. Veldige toreskrall brakte som om heile himmelpullen skulle revne.
Eldbjørg var redd, ho gikk og småsutret. Men Mattis bare lo mot de sølvblanke lynstrålene.

- Hoj, sju jævlar! Det var smell det, Eldbjørg! Nå sjuter Vårherre me' bjønnkru.
- Ti stille, gutt! hyttet Eldbjørg hjerteskremt. Ert itte Gud!
Så kom regnet, det sto i blanke striper på skrå for vinden, grove som meitstenger. Det durte mot den soltørre jorda, det dånte over all skogen.
Mattis måtte vrenge av seg fillekofta og tulle den kringom fengpanna på rifla så ikke kruet skulle bli vått. Han hujet og svor mot uværet. Eldbjørg greidde det klissvåte håret vekk fra ansiktet og sprang etter gutten innover i et tett granholt. Toreværet ga seg nå da regnet kom; Mattis så seg om etter ei bartett gran som de kunne sette seg innunder.
De ble ikke vár stua før de sto like innpå. Den var låg og værgrå, og skogen sto tett som siv rundt vegga. De skjønte straks at det ikke bodde folk her, for måsan grodde grønn og urørt over dørhella, og heile huset hadde denne daustilla over seg som øde hus støtt har.
Mattis sparket i døra, men den var stengt fra innsia. Da ble Mattis arg. Skulle de stå her i regnet kanskje? Nei, han rente aksla mot dørplankene så heile stua ristet. Det grein i rustent jern, og Mattis ramlet innover golvet med døra under seg.
Det var temmelig skymt der inne, men da auga deres hadde fått vent seg til mørket, skimtet de ei grue midt på jordgolvet. Og det rare var at det lå eldsmøl av feit tyri på grua . . . .
- Hit me' knusken og fyrståle', tøs! buldret Mattis, han lå alt på kne og spikket fliser med tollekniven.
Men knusken var blitt våt, alt det Mattis strevde, så fikk han den ikke til å fenge. Til slutt svor han ei lang lekse. Han reiv til seg børsa, stakk strudotten fra fengpanna inn under veden, og så skaut han opp i grua så vedtrea fauk. – Hoj! Skreik Eldbjørg og skvatt i været. Du e' gælen, du lell, Mattis! Men strudotten fatet; Mattis la tyrifliser over og blåste forsiktig. Snart brann elden stor og rau på gruesteinene. Skjæret flakket og famlet over de sprukne vegga.
Da illskreik Eldbjørg med ett. Ho sto bøyd over noe på golvet kvit som snø i ansiktet.
- Se her, Mattis -!
Jo, nå viste det seg hva det var som hadde knast og runglet under føttene hans da han dreiv på å slå eld. Han hadde tråkket i stykker en dauingskalle!

Heile beingrinda av et menneske lå strakt ut bortmed gruemuren. Og nå så de også en dauingskalle på brisken ved veggen.. Den tittet opp over en morken, musegnagd skinnfeld. Og borte i kroken ved døra lå et lite dyreskrøv. En hund var det visst.
Eldbjørg sakk rett ned på golvet, ho storgråt som en svolket unge. Mattis ble nok litt betenkt han også – han sto og så seg villrådig rundt.
- Er'u reidd, Mattis? Hikstet Eldbjørg.
Men da stakk sinnet ham. Redd?Nei, at han skulle stå slik og forløpe seg da! Så førkja trudde han var redd. Men her skulle ho få se på saker og ting. - Han kramset sammen beinhaugen på golvet og heiv den ut gjennom døra. Samme vegen gikk skinnfelden og det som lå under den. Skallen løsnet og falt ned på golvet, men Mattis tredde bare sleikfingeren inn i eine augehølet og slengte skalleskrøvet bortover moen så det raklet.
Men etterpå satt han lenge på gruepallen og varmet ryggen mot elden
- Ysj, je synes det e' kaldt je, Eldbjørg, sa han og ugget på seg.

Været letnet opp utpå kvelden, og Eldbjørg tigget og ba at de skulle dra videre. Men nei, nå hadde Mattis slått til sinners – ville vise henne at han ikke skvatt unna for et par stakkars dauinger. Han braut bar og laget til seng attmed grua. Og der måtte Eldbjørg pent legge seg jamsies han da det lei på kvelden. I førstninga lå ho og skalv mellom de bjønnsterke armene hans, men redsla slapp taket litt etter litt. For noe så sterkt og farlig som'n Mattis fantes vel ikke i heile verda – nei, ikke det *ho* trudde iallfall.
- Det e' jadden ei trevli stue detta, Eldbjørg, småpratet han. – Og'e vegger og tett tak. Je trur vi slør øss tel her je, tøs. Ho svarte ingenting – det fikk bli som han ville, alt.
- Je skar grava ne' dom i måra je, Eldbjørg, sa han brått, som om de hadde snakket sammen i tankene. Je var visst litt trøll ve' dom i kveld – ja, du veit det e' synd på dom au -.
I høgstnatt-timen lå de to og sov trygt på barsenga. Og elden brann ned med trøtte blaff. Det eldsmølet som Lisbet Kolbersrud la til rette over skåringshella en haustmorgen for to hundre år sia.

Godt sagt

Karten

På Holmby bodde Karl Amundsen på sine eldre dager. Han var bror til Hanna, vår farmor. Han kaltes alltid for "Karten".
Det er masse som kunne skrives om ham. Han ble en betydningsfull person for oss barna på Holmby, da vår unge far døde uventet. Dette var på slutten av 1930-tallet. Karten hadde alltid tid for oss, og mye rart fikk vi høre. Mye morsomt også.
En liten historie:
Ved grensen (Mitandersfors) var det tollere på begge sider. Alle kjente alle, og det var mye handel hos "Knalle på Bruket" og "Kanadan".
Da jeg var i skolealder, hørte jeg noen si: - Det er mer næring i den svenske snusen. Merkelig syntes jeg, men hvem vet - - - Eldre mennesker var ofte over og kjøpte snus – det var store esker.
Karten var av snuskjøperne også – og en dag på veg over sto toller Berg i vegen. Det ble prat som vanlig. Tolleren sa: - Du har tenkt deg over for å smugle snus nå da, Kal?
Karten: - Tenkt og tenkt – å itte tenkt – men tanken er da tollfri!
Slik var Karten – han hadde alltid et smart svar på lager.

Norma Holmby Lindberget.

Hver sin avis

I 1955 ble postruta på Varaldskogen utvidet til også å omfatte Lebiko og Østerby helt inne ved grensen. Disse plassene ble de siste på ruta til Martin Åberg som var postbud.
En dag sto Ole Lebiko og Karl Østerby nede ved vegen og ventet på posten. Det var først og fremst lokalavisa Glåmdalen de så fram til å få. Denne dagen hadde Martin Åberg fått med for lite aviser, så det var bare ei igjen til de to.
- Ja, men detta skar vi ordne fint, sa Karl og reiv avisa i to biter.
- Nå kan vi ta hør vår bit og bytte i morra.

Austmarka-nytt

- for 100 år siden

"Valget paa Østmarken foregik Mandag. Der var i alt omkring 760 Stemmeberettigede. Af disse afgav 253 Stemmer. Resultatet var, at følgende, alle tilhørende den borgerlige Valgliste, blev valgt:
1. Arne Varildskog 169 St. 2. C. Masterud 169. 3. C. Larsmon 168. 4. P. Varildbakken 166. 5. A. B. Hylland 165. 6. M. Holm 164. 7. Chr. Gran 163. 8. Christian Grasli 162.
Socialisterne fik fra 92 til 34 St."

Hedemarkens Amtstidende, 26/10 1910.

- for 75 år siden

Åtte oppsittere på Austmarka søker Staten om bidrag til senking av Motjernet. Det foreslås at tjernet senkes 1,5 meter. Det må graves en avløpskanal på 1830 meter og bygges ei bru over den. Kostnadene er kalkulert til 6748 kroner. Senkningen vil gi 331 mål nytt åkerland som verdsettes til 13.225 kroner.
Søknaden er anbefalt av jordstyret, og herredsstyret gir den også sin enstemmige tilslutning, skriver Hedemarkens Amtstidende 28/10 1935.

- og for 50 år suiden

Glåmdalen skriver i en reportasje 24/10 1960 at det nå er mulig å kjøre bil rundt Møkeren. Ennå er deler av vegen i dårlig forfatning, men Finnskogvegen er grovplanert sørfra til Femoen. Det gjenstår også utbedring av vegstykket fra Dragonmoen fram til Finnskog-vegen. Billerudbolaget gjorde ferdig sin del av strekningen rundt Møkeren i 1957.
Beboerne i nordenden av Møkeren vil også få installert telefon i løpet av vinteren.

Høst

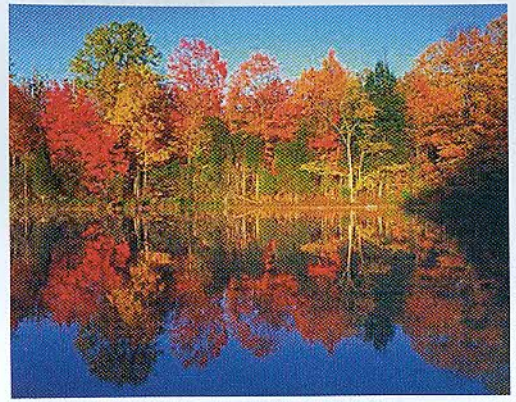

I disse dager man går og vasser
blant høstens gule og røde blad.
Man får så mange og fine tanker –
aner ikke hvor de kommer fra.

Det er så deilig å gå her ute
hvor alt er fredfullt og det fins ro.
At det er ufred og hat i verden
kan man her liksom ikke tro.

Her får tankene frie baner –
sjelens stormer de skylles bort.
Alt man tenker blir mykt og vakkert,
og hele livet det føles stort.

Alt som plager når man går inne,
er som bortblåst i høstens prakt.
Det letter sinnet og klarner tanken
og man blir ydmyk ved denne makt.

Norma Holmby Lindberget

Postabonnement **B**

Austmarka Historielag
Postboks 38, 2224 Austmarka

Adresseforandring

Hvis du har flyttet eller skal flytte, vil vi gjerne ha beskjed om det, slik at du kan få bladet til riktig adresse.

Utgiver: Austmarka Historielag

Organisasjonsnummer: 971 291 443
E-post: ahl@skogfinskmuseum.no
Medlemskap koster 100 kr/år
Betales til: Austmarka Historielag,
postboks 38, 2224 Austmarka. Gironr. 1840.16.29625

Redaksjon

Åge Sørmoen (ansv. red.), tel. 62 82 81 47, e-post asormoen@online.no
Vidar Pedersen, tel. 62 82 84 35, mob. 924 50 292, e-post vip@online.no

Stoff til neste nummer må leveres innen 15. november

Trykt hos Glåmdal Trykkeri, Kongsvinger
Opplag: 750